



รายงานการศึกษาดูงาน
ณ สาธารณรัฐอินเดีย สาธารณรัฐไอซ์แลนด์ และสหราชอาณาจักร

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการอบรม
หลักสูตรหลักนิติธรรมเพื่อประชาธิปไตย รุ่นที่ ๔
วิทยาลัยรัฐธรรมนูญ
สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

ส่วนที่ ๑ รายการองค์กรที่ศึกษาดูงาน ณ สาธารณรัฐอินเดีย สาธารณรัฐไอร์แลนด์ และ สหราชอาณาจักร

(๑) ศาลสูงบอมเบย์

(๒) มหาวิทยาลัย Dr. Babasaheb Ambedkar Marathwada University BAMU

เมืองออร์ังกาบัด

(๓) ศาลสูงสุดไอร์แลนด์

(๔) มหาวิทยาลัยคาร์ดิฟ

(๕) The Honorable Society of the Inner Temple

(๖) หอสมุดแห่งชาติอังกฤษ

ส่วนที่ ๒ การศึกษาดูงาน ณ ศาลสูงบอมเบย์

๑. การก่อตั้งและอำนาจหน้าที่

- มีภูมิหลังของความเก่าแก่ตั้งขึ้นโดยธรรมนุญศาลสูงเมื่อปี ๑๘๖๒ ก่อนได้รับอิสรภาพปี ๑๙๔๗ และใช้รัฐธรรมนูญปี ๑๙๕๐
- พิจารณาคดีอุทธรณ์ในรัฐทุกประเภท
- เขตอำนาจครอบคลุมรัฐมหาราษฏร์อีกหลายเมืองใกล้เคียง
- ผู้พิพากษา ๗๕ คน

๒. การบรรยายสรุป

- เป็นศาลสูงสุดของรัฐ
- รัฐธรรมนูญให้อำนาจพิจารณาคดีปกครอง
- การให้คำแนะนำแก่ศาลและองค์กรทางกฎหมายอื่น
- ช่วยฝ่ายบริหารให้คำแนะนำและอบรมเจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรม

๓. อภิปราย

- เทียบกับศาลสูงสุดมีอำนาจกว้างขวางกว่า ขึ้นกับกฎหมายของแต่ละรัฐ มีบางคดีที่สามารถฎีกาต่อศาลสูงสุดได้
- พิจารณาคดีกฎหมายขัดรัฐธรรมนูญด้วย
- ส่วนใหญ่เป็นกฎหมายละเมิดสิทธิเสรีภาพพื้นฐานที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้
- กฎหมายอินเดียมีที่มาจากทั้งรัฐสภาสหพันธ์และจากรัฐเอง
- กฎหมายรัฐที่ขัดรัฐธรรมนูญถือเป็นสิ้นสุดไม่ต้องฎีกาต่อไปศาลสูงสุดอีก
- มีอำนาจชี้ขาดอำนาจระหว่างศาลของรัฐด้วย

๔. ข้อพิจารณาแวดล้อม

- **ภูมิประวัติ**ทางประชากร ศาสนา ภาษา วัฒนธรรม
 - **การปกครอง** อังกฤษปกครองเมื่อปี ๑๘๕๘ ได้เอกราชจากอังกฤษปี ๑๙๔๗ รัฐธรรมนูญใช้บังคับปี ๑๙๕๐ เป็นสาธารณรัฐสังคมนิยมประชาธิปไตยแบบอาณานิคม (Sovereign Socialist Secular Democratic Republic) รัฐบาลแบบรัฐสภา มี ๒๙ รัฐกับ ๗ ดินแดน ประธานาธิบดีเป็นประมุข นายกรัฐมนตรีเป็นผู้นำบริหาร รัฐสภาแบบสภาคู่ ศาลแบบ ๓ ชั้น (ศาลต้น ศาลสูง ศาลสูงสุด)
 - รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุด เหนือกว่ารัฐ ประชาชนเป็นผู้กำหนด เป็นที่มาของระบบกฎหมายและการปกครอง จัดความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับประชาชน และ จัดสรรอำนาจและจัดความสัมพันธ์ทางอำนาจระหว่างองค์กรการเมืองการปกครอง
 - **ระบบกฎหมาย**ยึดโยงกับรากฐานประเพณีวัฒนธรรม รัฐธรรมนูญให้การรับรองทั้งกฎหมายที่เป็นบทบัญญัติ บรรทัดฐานคำพิพากษา และประเพณี มีผลวัดตามวิถีประชาที่แตกต่างหลากหลาย หลักการประกันสิทธิพื้นฐานที่บังคับทั้งโดยกฎหมายและโดยนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ
 - **ระบบสหพันธ์** ยึดหลักรัฐธรรมนูญสูงสุด หลักอิสระของศาล หลักแบ่งแยกอำนาจหลักรัฐธรรมนูญและพลเมืองเดี่ยว อำนาจสหพันธ์เหนือรัฐแบบไม่เบ็ดเสร็จ รัฐสภาเปลี่ยนแปลงอาณาเขตของรัฐได้ ระบบศาลแบบบูรณาการเป็นระบบเดียวร่วมกันทั้งสหพันธ์และรัฐ หลักผู้ว่าการรัฐมาจากการแต่งตั้ง

ส่วนที่ ๓ การศึกษาดูงาน ณ มหาวิทยาลัย Dr. Babasaheb Ambedkar Marathwada University (BAMU) เมืองออร์ังกาบัต

๑. การสถาปนา

- ประชาชนในภูมิภาคเรียกร้องต้องการสถาบันอุดมศึกษาที่เป็นอิสระประจำเมืองตั้งเมื่อปี ๑๙๕๘ โดยนายกรัฐมนตรีเนรู ในชื่อ Marathwada University

- ปี ๑๙๔๔ เปลี่ยนชื่อเป็น Dr. Babasaheb Ambedkar Marathwada University เพื่อเป็นเกียรติคุณแก่ผู้มีคุณูปการต่อการพัฒนาการศึกษาของเมืองนี้

๒. วัตถุประสงค์

- เผยแพร่ ผลิต และรักษาองค์ความรู้โดยการเรียนการสอน การวิจัย การขยายโอกาส และการบริการทางการศึกษาให้ประชาชน การส่งเสริมและสนับสนุนการสร้างร่วมมือระหว่าง มหาวิทยาลัยกับสังคม

- มีการเรียนการสอน ๓๙ สาขาวิชาทั้งสายสังคมศาสตร์และวิทยาศาสตร์

๓. บทบาทหน้าที่

- พัฒนาเศรษฐกิจ สังคม การศึกษา วัฒนธรรมแก่ประชาชนในภูมิภาค

- จัดการศึกษาขั้นสูงตามความต้องการของประชาชน

- ฝึกฝนสนับสนุนด้านศิลปะ การค้า วิทยาศาสตร์ การแพทย์ วิศวกรรม เทคโนโลยีอำนวยความสะดวกในการเรียนการสอนและการวิจัย

- อำนวยความสะดวกในการเรียนการสอนและการวิจัย

- สนับสนุนเผยแพร่องค์ความรู้โดยจัดการเรียนการสอนและการวิจัยในสาขาวิชาที่มีการเรียนการสอนทั้งในมหาวิทยาลัยและเครือข่ายภายนอก

๔. การบริหารจัดการ

- ผู้ว่าการรัฐเป็นอธิการบดีโดยตำแหน่ง

- การบริหารจัดการเป็นอิสระจากรัฐ

- ผู้ว่าการรัฐเป็นอธิการบดีโดยตำแหน่ง มีส่วนช่วยป้องกันการแทรกแซงความเป็นอิสระ และช่วยเสนอผลักดันโครงการตามความต้องการของมหาวิทยาลัยต่อรัฐในระดับสูง

๕. วิสัยทัศน์

- เป็นเลิศด้านการวิจัยและนวัตกรรม

- เป็นมหาวิทยาลัยชั้นนำของโลก

ส่วนที่ ๔ การศึกษาดูงาน ณ ศาลสูงไอซ์แลนด์

๑. การก่อตั้ง ที่มาและอำนาจหน้าที่

- ตั้งเมื่อปี ๑๙๓๗ ตามรัฐธรรมนูญ ไอซ์แลนด์ มาตรา ๓๔ ที่เมืองดับลิน
- มีประธาน ๑ คนและผู้พิพากษาไม่เกิน ๙ คน ในนี้มีผู้พิพากษา ๒ คนที่มาจากประธานศาลอุทธรณ์และประธานศาลสูง
- ประธานศาลสูงที่สุดปัจจุบันเคยเป็นผู้พิพากษาในศาลอุทธรณ์และศาลสูงมาก่อน
- เป็นศาลสูงที่สุดที่เทียบได้กับศาลรัฐธรรมนูญ มีอำนาจควบคุมความชอบด้วย รัฐธรรมนูญของกฎหมาย และการปฏิบัติหน้าที่ของประธานาธิบดีไอซ์แลนด์
- เกษียณอายุ ๗๐ ปี

๒. เขตอำนาจและวิธีพิจารณา

- พิจารณาคำร้องจากศาลอุทธรณ์ รวมทั้งจากศาลท้องถิ่นในคำร้องความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมายด้วย
- มีอำนาจพิจารณาในข้อกฎหมายเป็นหลัก ยกเว้นที่จะพิจารณาข้อเท็จจริงตามความจำเป็น
- มีการแบ่งองค์คณะย่อยมีจำนวนองค์คณะแตกต่างกันตามลักษณะคดีแต่ละกรณี แต่ในคดีสำคัญที่ตัดสินให้ ประธานาธิบดีไอซ์แลนด์ไม่สามารถอยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้ต้องมีองค์คณะไม่น้อยกว่า ๕ คน
- การพิจารณากะทำเปิดเผยต่อสาธารณะ เว้นคดีที่เกี่ยวกับครอบครัวและการละเมิดทางเพศ
- การตัดสินใช้เสียงข้างมาก
- ประธานศาลสูงที่สุดไม่ต้องนั่งพิจารณาทุกคดี
- อำนาจเฉพาะตำแหน่งของประธานศาลสูงที่สุด (๑) เป็นสมาชิกลำดับแรกของคณะกรรมการประธานาธิบดีทำหน้าที่รักษาการแทนประธานาธิบดี กรณีที่ไม่อยู่ปฏิบัติหน้าที่ได้ (๒) เป็นสมาชิกคณะกรรมการกฤษฎีกาในสภาที่ปรึกษาให้การปรึกษาและช่วยเหลือประธานาธิบดี

ส่วนที่ ๕ การศึกษาดูงาน ณ มหาวิทยาลัยคาร์ดิฟ

๑. การสถาปนา และการเรียนการสอน

- ตั้งเมื่อปี ๑๘๓๓ เป็นสถาบันอุดมศึกษาเก่าแก่ ๑ ใน ๑๐ ของอังกฤษ อยู่ที่เมืองคาร์ดิฟ เมืองหลวงของเวลส์
- สาขาวิชาที่สอนมีทั้งวิทยาศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์

- คณะนิติศาสตร์เน้นเสริมสร้างประสบการณ์และความเป็นเลิศด้านการวิจัย มีทั้งการเรียนการสอนในระดับปริญญาและการอบรมการประกอบอาชีพกฎหมายโดยทำงานร่วมกับทนายความอาชีพ องค์กรการกุศลและองค์กรอาสาสมัครเพื่อให้ นศ. มีโอกาสฝึกทักษะวิชาชีพด้วย

๒. การบรรยายสรุป

- การศึกษากฎหมายในอังกฤษและเวลส์แต่เดิมทั้ง Barristers และ Solicitors ดำเนินการโดยเนติบัณฑิตยสภา
- บทบาทของมหาวิทยาลัยเพิ่งเริ่มในช่วงทศวรรษที่ ๑๗๕๐ ส่วนปริญญาทางกฎหมายเริ่มเมื่อทศวรรษที่ ๑๘๕๐
- ต่อมามีการศึกษาและการประเมินทดสอบอย่างเป็นทางการเมื่อปี ๑๘๖๐
- มีพัฒนาการเป็น ๓ ระยะ (๑) ความเป็นวิชาการโดยสร้างระบบเทียบชั้นคุณวุฒิ (๒) ความเป็นวิชาชีพโดยสร้างระบบฝึกอบรมวิชาชีพ (๓) ความเป็นอาชีพโดยสร้างระบบควบคุมรับรองความเป็นอาชีพ
- มีข้อจำกัดสำคัญทั้งด้านการจัดตั้งองค์กรสถาบันที่มีการแยกตัวกันแตกต่างหลากหลายด้านการทับซ้อนกันระหว่างอำนาจตามกฎหมายกับอำนาจตามประเพณีของผู้ปกครองและด้านคำพิพากษาของศาลเป็นที่มาของรัฐธรรมนูญเสียเอง และความสูงสุดของสถาบันรัฐสภา
- การเกิดจุดเปลี่ยนจากการแยกองค์กรวิชาชีพทางกฎหมายระหว่าง Solicitor กับ Barrister ซึ่งก่อผลต่อการสร้างจุดเน้นเนื้อหาการศึกษา คุณวุฒิ และการประกอบวิชาชีพที่แตกต่างตามกันไปด้วย
- การส่งผลกระทบต่อระบบการศึกษาที่สำคัญได้แก่ การแยกแยะระหว่างมาตรฐานตัวบุคคลกับมาตรฐานวิชาชีพ การแยกแยะระหว่างความรู้ทางกฎหมายกับทักษะทางกฎหมาย และการแยกแยะระหว่างความสามารถเฉพาะตัวกับการร่วมงานกับฝ่ายอื่นๆ

ส่วนที่ ๖ การศึกษาดูงาน ณ The Honorable Society of the Inner Temple

๑. ที่มาและสถานะ

- ตั้งอยู่ที่กรุงลอนดอนใกล้อาคารศาลยุติธรรมเป็น ๑ ใน ๔ ของสถาบันฝึกอบรมทางกฎหมายของอังกฤษ
- เป็นองค์กรอิสระบริหารงานในรูปองค์กรกลุ่มแบบสภามาจากการเลือกตั้งมีวาระ ๑ ปี ยึดหลัก “ความเชื่อถือได้ ”

- สถาบันฝึกอบรมทางกฎหมายของอังกฤษทั้ง ๔ มีคณะกรรมการกลางบริหารเนติบัณฑิตยสภาเรียก Bar Standard Board มาบริหารอีกชั้นหนึ่งด้วย
- ปัจจุบันมีสมาชิก ๘๐๐ คน แยกเป็น ๓ กลุ่มมีทั้งนักเรียนนักศึกษา ทนายความและผู้พิพากษา โดยแต่ละปีมีผู้เข้าอบรม ๔๕๐ คน

๒. บทบาทและอำนาจหน้าที่

- องค์กรวิชาชีพกฎหมายจัดการศึกษาอบรมกฎหมาย
- กำหนดกฎระเบียบและจรรยาบรรณวิชาชีพบังคับใช้กับสมาชิก
- คัดเลือกผู้เป็นเนติบัณฑิตแห่งอังกฤษและเวลส์
- รับรองและให้ใบอนุญาตผู้สำเร็จการศึกษาเนติบัณฑิต
- หน่วยงานภายในที่สำคัญ ได้แก่ สำนักงานการคลัง สำนักงานการศึกษาและพัฒนา สำนักทรัพย์สิน แผนกจัดเลี้ยงและอาคารสถานที่ หอสมุด และโบสถ์

ส่วนที่ ๗ การศึกษาดูงาน ณ หอสมุดแห่งชาติอังกฤษ

๑. ที่มาและความสำคัญ

- อยู่ที่กรุงลอนดอนมีความเก่าแก่ที่สุดแห่งหนึ่งของโลก จัดตั้งโดยพ.ร.บ.หอสมุดแห่งชาติอังกฤษ ในปี ๑๘๕๓
- รวมอยู่กับพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติอังกฤษ แยกเป็นเอกเทศในปี ๑๙๗๓
- สนับสนุนโดยกรมวัฒนธรรมสื่อมวลชนและกีฬา
- มีทรัพยากร ๑๕๑ ล้านรายการทั้งจากอังกฤษและจากทั่วโลกในรูปสิ่งพิมพ์ ดิจิตอล มีหนังสือกว่า ๑๔ ล้านเล่ม วารสารและหนังสือพิมพ์กว่า ๙๒๐,๐๐๐ ชื่อเรื่อง วิกิทัศน์ แผนที่ แสตมป์ ภาพ ลายเส้น ฯลฯ สำเนาหนังสือที่ผลิตในประเทศทั้งหมดและประเทศในอาณานิคมด้วย

๒. บทบาทหน้าที่สำคัญ

- รวบรวมทรัพยากรสารสนเทศที่ผลิตในสหราชอาณาจักร และไอร์แลนด์
- จัดทำบรรณานุกรมแห่งชาติ ทุกสำนักพิมพ์ต้องส่งสิ่งพิมพ์ตามกฎหมายลิขสิทธิ์ให้แก่หอสมุด
- พัฒนาเทคโนโลยีการจัดเก็บและรักษาเอกสารต่างๆ
- การแสดง การใช้ การบริการทางเว็บไซต์ และการนำชมภายในหอสมุด

๓. เอกสารที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ของอังกฤษและการพัฒนาหลักนิติธรรมและ
 ประชาธิปไตย (มหากฎบัตร MAGNA CARTA ค.ศ.๑๒๑๕)

- มีที่มาจากรากฐานของการปฏิรูปทางความคิดบนบรรทัดฐานทางหลักธรรมศาสนาซึ่งเป็นการแสดงอิทธิพลจากฝ่ายศาสนจักรโดยพระสันตปาปาเรียกร้องให้ฝ่ายอาณาจักรโดยพระเจ้าจอห์นยึดกรอบหลักธรรมและจารีตประเพณีในการปกครองโดยการจำกัดอำนาจของฝ่ายปกครองและคุ้มครองสิทธิของฝ่ายถูกปกครองด้วย
- เป็นคุณูปการต่อการพัฒนาหลักการปกครองภายใต้กฎหมายแทนอำเภอใจและการเคารพสิทธิของเสรีชนอันเป็นคุณูปการอย่างสำคัญยิ่งต่อการสร้างหลักนิติธรรมและประชาธิปไตยในระบบการเมืองการปกครองทั้งของอังกฤษและนานาประเทศในเวลาต่อมาด้วย
- มีแง่มุมที่เป็นมรดกทางประวัติศาสตร์ที่น่าสนใจจากข้อสังเกตที่มีการแสดงความเป็นมาของมหากฎบัตรไวโนโบสถ์ที่เป็นส่วนหนึ่งของThe Honorable Society of the Inner Temple ซึ่งเป็นหนึ่งในสี่ขององค์กรเนติบัณฑิตสภาอังกฤษ อันน่าสันนิษฐานได้ว่าเป็นการสะท้อนถึงบทบาทของฝ่ายศาสนจักรที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับความเป็นมาของมหากฎบัตรในประวัติศาสตร์อังกฤษอีกด้วย